

NARODOWY
BANK POLSKI

lipiec 2023 r.

Przegląd Spraw Europejskich

lipiec 2023 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2023 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Magdalena Gąsior
Małgorzata Kloc-Konkołowicz
Martyna Migąła
Adrian Przerywacz
Paweł Smaga
Joanna Surała

Redakcja:
Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2023

Spis treści

Najważniejsze w numerze	3
1. Komisja Europejska	4
1.1. Ósma emisja obligacji UE w 2023 r.	4
2. Rada Unii Europejskiej	5
2.1. Hiszpańska prezydencja w Radzie UE	5
2.2. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 14 lipca	6
2.3. Przyjęcie dyrektywy o efektywności energetycznej	6
3. Eurogrupa	8
3.1. Posiedzenie Eurogrupy 13 lipca br.	8
4. Europejski Bank Centralny	9
4.1. Posiedzenie Rady Prezesów Europejskiego Banku Centralnego 27 lipca	9
4.2. Wyniki lipcowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	10
4.3. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	11
5. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	13
5.1. Wyniki ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych sektora bankowego	13
5.2. Raport w sprawie planów finansowania się banków	14
6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	15
6.1. Raport roczny w sprawie działalności w 2022 r.	15
Zapowiedzi wydarzeń w sierpniu i wrześniu	16
Spis skrótów	17

Najważniejsze w numerze

- **Hiszpańska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej**

Dnia 1 lipca 2023 r. Hiszpania objęła rotacyjne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej (UE). Zamierza się skupić na realizacji czterech priorytetów: (1) reindustrializacji UE i działaniu na rzecz otwartej autonomii strategicznej, (2) zielonej transformacji i dostosowaniu gospodarki do zmian klimatycznych, (3) promowaniu większej sprawiedliwości społecznej i gospodarczej, (4) wzmocnieniu jedności europejskiej.

[wiecej w pkt 2.1](#)

- **Wyniki ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych sektora bankowego**

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) opublikował 28 lipca 2023 r. wyniki tegorocznych testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE. Wzięły w nich udział dwa banki z Polski: Pekao SA oraz PKO BP. Wyniki testów wskazują na odporność banków w UE na niekorzystne szoki makroekonomiczne.

[wiecej w pkt 5.1](#)

1. Komisja Europejska

1.1. Ósma emisja obligacji UE w 2023 r.

Dnia 11 lipca 2023 r. Komisja Europejska (KE) [wyemitowała](#) – w ramach emisji ciągłej (*tap issuance*) – obligacje 30-letnie o wartości 4 mld euro z terminem zapadalności w październiku 2052 r. Pozyskane w ten sposób środki zostaną wykorzystane do sfinansowania programu odbudowy gospodarczej Next Generation EU (NGEU) oraz programu pomocy makrofinansowej UE dla Ukrainy.

Przeprowadzona emisja obligacji była pierwszą transakcją w ramach [planu finansowania](#) na drugie półrocze 2023 r. Przewidziano w nim emisję obligacji UE o łącznej wartości 40 mld euro. Od początku 2023 r. KE pozyskała łącznie 84 mld euro z emisji obligacji UE.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Hiszpańska prezydencja w Radzie UE

Hiszpania objęła 1 lipca 2023 r. sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. „Europa bliżej” to motto prezydencji, które odnosi się do bliskości projektu europejskiego – politycznej, instytucjonalnej, a przede wszystkim międzyludzkiej.

Hiszpania [planuje](#) skoncentrować swoje działania na czterech priorytetach. Są to:

- 1. Reindustrializacja UE i dążenie do osiągnięcia przez Unię tzw. otwartej strategicznej autonomii.** W ramach tego priorytetu zapowiedziano prace nad *dossier*, które będą wspierać rozwój strategicznych gałęzi przemysłu i technologii w Europie, rozszerzenie i dywersyfikację relacji handlowych UE oraz wzmocnienie łańcuchów dostaw. Ponadto prezydencja zamierza zaproponować wspólną strategię mającą na celu zapewnienie bezpieczeństwa gospodarczego oraz globalnego przywództwa UE do 2030 r.
- 2. Zielona transformacja i dostosowanie gospodarki do zmian klimatycznych.** W tym segmencie zapowiedziano działania na rzecz reformy rynku energii elektrycznej oraz rozpatrywanie oczekujących wniosków ustawodawczych w ramach pakietu „Gotowi na 55”, takich jak rozporządzenia w sprawie efektywności energetycznej.
- 3. Promowanie większej sprawiedliwości społecznej i gospodarczej,** m.in. za pośrednictwem zmian w legislacji podatkowej (ustanowienie minimalnych wspólnych standardów opodatkowania osób prawnych we wszystkich państwach członkowskich oraz zwalczanie uchylania się od opodatkowania przez duże korporacje wielonarodowe). Hiszpańska prezydencja zamierza także sfinalizować prace dotyczące reformy zarządzania gospodarczego.
- 4. Wzmocnienie jedności europejskiej** dzięki dalszemu pogłębianiu rynku wewnętrznego, ukończeniu unii bankowej i unii rynków kapitałowych, konsolidacji i ulepszaniu wspólnych instrumentów finansowych, skuteczniejszemu i skoordynowanemu zarządzaniu procesami migracyjnymi i azyłowymi, a także przez skoordynowane wsparcie dla Ukrainy.

Dnia 1 lipca 2023 r. Hiszpania objęła rotacyjne przewodnictwo w Radzie UE. Motto prezydencji „Europa bliżej” odnosi się do bliskości politycznej i instytucjonalnej projektu europejskiego. Skupi na realizacji czterech priorytetów: (1) reindustrializacji UE i dążeniu do osiągnięcia przez nią tzw. otwartej autonomii strategicznej, (2) zielonej transformacji i dostosowaniu gospodarki do zmian klimatycznych, (3) promowaniu większej sprawiedliwości społecznej i gospodarczej, (4) wzmocnieniu jedności europejskiej.

W ramach obecnego tria kolejnym państwem, które obejmie rotacyjną prezydencję w Radzie UE (od 1 stycznia 2024 r.), będzie Belgia.

2.2. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 14 lipca

Podczas [posiedzenia](#) ministrowie zapoznali się z prezentacją przez KE pakietu wniosków legislacyjnych dotyczących kolejnego powiększenia zasobów własnych UE. Wymienili także poglądy na temat wsparcia finansowego dla Ukrainy w kontekście śródkresowej rewizji wieloletnich ram finansowych 2021–2027 i związanej z nią propozycji legislacyjnej KE w sprawie utworzenia specjalnego instrumentu na rzecz Ukrainy¹. Prace nad [projektem](#) rozporządzenia ustanawiającego ten instrument będą kontynuowane w Radzie w trybie priorytetowym.

Ponadto Rada zatwierdziła konkluzje w sprawie pogłębionych ocen sytuacji gospodarczej w 17 państwach UE w ramach procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej w 2023 r., a także przyjęła decyzje wykonawcze zatwierdzające zmodyfikowane krajowe plany odbudowy (KPO) Francji, Malty, Słowacji i Irlandii. Zmienione KPO Francji, Malty i Słowacji zawierają nowe rozdziały dotyczące REPowerEU, natomiast modyfikacja KPO Irlandii wiąże się ze zmianą harmonogramów niektórych ujętych w nim działań.

Ministrowie przeprowadzili również wstępną dyskusję poświęconą [zapropowanemu](#) przez KE pakietowi reform mających na celu modernizację unii celnej UE, a także wysłuchali prezentacji na temat priorytetów prezydencji Hiszpanii w Radzie UE w zakresie spraw gospodarczych i finansowych. Ponadto przedstawiciele hiszpańskiej prezydencji przedstawili członkom Rady informacje o stanie prac nad aktami legislacyjnymi UE w dziedzinie usług finansowych oraz o stanie negocjacji prowadzonych na szczycie OECD/G20 w odniesieniu do wprowadzenia pierwszego filaru „[Oświadczenia](#) w sprawie dwufilarowego rozwiązania w celu sprostania wyzwaniom podatkowym wynikającym z cyfryzacji gospodarki”.

2.3. Przyjęcie dyrektywy o efektywności energetycznej

Rada [przyjęła](#) 25 lipca br. zmienioną [dyrektywę o efektywności energetycznej](#)², stanowiącą jeden z elementów pakietu legislacyjnego „Gotowi na 55” i wprowadzającą w życie część zobowiązań tzw. Europejskiego Zielonego Ładu³. Dyrektywa ustala nowy cel – zmniejszenie końcowego zużycia energii w 2030 r. o 11,7% na poziomie unijnym w porównaniu z konsumpcją prognozowaną w 2020 r. Przepisy nakazują redukcję w UE jako całości, a poszczególne państwa członkowskie będą ustalać własne wkłady w realizację unijnego celu w ramach zintegrowanych krajowych planów w

¹ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” za maj-czerwiec 2023 r.

² Dyrektywa została pierwotnie przyjęta w 2012 r. (2012/27/EU), a następnie znowelizowana w 2018 r. (2018/2002).

³ Zbiór inicjatyw KE, których nadrzędnym celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej w Europie do 2050 r.

dziedzinie energii i klimatu, na podstawie wzoru przewidzianego w dyrektywie. Akt prawny określa też wiele rozwiązań mających pomóc w szybszym zwiększeniu efektywności energetycznej. Są to m.in.: prawne zobowiązanie państw do priorytetyzowania wydajności energetycznej, zachęty do inwestowania w zwiększanie efektywności energetycznej, obowiązki sektora publicznego dotyczące renowacji budynków, audyty energetyczne w sektorze prywatnym, monitoring zużycia energii w dużych centrach danych czy specjalne wymagania dla miejskich systemów ogrzewania i chłodzenia.

3. Eurogrupa

3.1. Posiedzenie Eurogrupy 13 lipca br.

Podczas [posiedzenia](#) omówiono sytuację gospodarczo-budżetową strefy euro oraz przyjęto [oświadczenie](#) Eurogrupy o kursie polityki fiskalnej strefy euro na 2024 r. W oświadczeniu tym zwrócono uwagę, że w obliczu utrzymującej się podwyższonej inflacji i wyższych kosztów finansowania długu publicznego konieczna jest zdecydowana, stopniowa i realistyczna konsolidacja fiskalna, mająca na celu wzmocnienie stabilności fiskalnej, odbudowę buforów fiskalnych, zapewnienie wyższego i bardziej zrównoważonego wzrostu PKB oraz zwiększenie odporności strefy euro na przyszłe szoki. Jednocześnie priorytetem władz fiskalnych państw strefy euro powinna być realizacja reform strukturalnych ukierunkowanych na osiągnięcie wspólnych celów UE w obszarze zielonej i cyfrowej transformacji, a także ochrona i zwiększanie inwestycji finansowanych ze źródeł krajowych (publicznych i prywatnych), ze środków instrumentu na rzecz odbudowy i zwiększania odporności (Recovery and Resilience Facility, RRF) oraz z innych funduszy UE.

Ponadto ministrowie dyskutowali o pakiecie legislacyjnym KE dotyczącym jednolitej waluty euro (*single currency package*), opublikowanym 28 czerwca br. i zawierającym m.in. projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia cyfrowego euro⁴. Członkowie Eurogrupy wymienili również poglądy nt. międzynarodowej roli euro. Podstawą dyskusji był coroczny [raport](#) Europejskiego Banku Centralnego (EBC) w tej sprawie, opublikowany w czerwcu br., a także analiza przedstawiona przez KE.

Kolejnym tematem rozmów była przyszłość europejskich rynków kapitałowo-finansowych. Ministrowie nawiązali do swojego spotkania z 15 czerwca br., podczas którego MFW, EBC i KE przedstawiły oceny bieżącej sytuacji w tym zakresie.

⁴ Więcej na temat tego pakietu w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z okresu maj–czerwiec 2023 r.

4. Europejski Bank Centralny

4.1. Posiedzenie Rady Prezesów Europejskiego Banku Centralnego 27 lipca

Rada Prezesów EBC na [posiedzeniu](#) 27 lipca 2023 r. ponownie podniosła trzy podstawowe stopy procentowe oraz zapewniła, że dołoży wszelkich starań (m.in. ustalając odpowiednio restrykcyjny poziom stóp procentowych), aby szybko przywrócić inflację do docelowego poziomu (2%) w średnim okresie. Rada podtrzymała przyjęte podejście do określania stóp procentowych, uwzględniając ocenę perspektyw inflacji w kontekście napływających danych gospodarczych i finansowych, dynamikę inflacji bazowej oraz siłę transmisji polityki pieniężnej. Ponadto Rada Prezesów obniżyła oprocentowanie rezerw obowiązkowych. Wyraziła także gotowość do dalszego dostosowywania narzędzi polityki pieniężnej w celu obniżenia inflacji do docelowego poziomu i zagwarantowania płynnej transmisji polityki pieniężnej. Dodatkowym wsparciem w tym zakresie pozostaje instrument ochrony transmisji (*transmission protection instrument*).

Podczas [konferencji prasowej](#) prezes EBC Christine Lagarde przedstawiła ocenę sytuacji gospodarczej. Krótkookresowe perspektywy gospodarcze strefy euro pogorszyły się, przede wszystkim z powodu spadku popytu wewnętrznego. Wysoka inflacja oraz zacieśnienie warunków finansowania hamują spożycie, co spowalnia zwłaszcza produkcję w przetwórstwie przemysłowym. Zgodnie z prognozami w krótkim okresie kondycja gospodarki strefy euro pozostanie osłabiona. Inflacja rok do roku dalej spadała, z 6,1% w maju do 5,5% w czerwcu br. Ceny energii w czerwcu ponownie się obniżyły, o 5,6% w ujęciu rocznym. Inflacja cen żywności wprawdzie odnotowała obniżkę w skali miesiąca, ale pozostała na wysokim poziomie – 11,6% rok do roku. Zmieniają się czynniki proinflacyjne. Zewnętrzne źródła inflacji uległy osłabieniu, natomiast wzmacnia ją wewnętrzna presja cenowa, wynikająca m.in. z rosnących płac i silnej dynamiki wyników finansowych przedsiębiorstw. Inflacja bazowa pozostaje wysoka głównie wskutek utrzymującego się wpływu wcześniejszych podwyżek cen energii na ceny w całej gospodarce.

Podstawowe stopy procentowe EBC

Rada Prezesów podniosła podstawowe stopy procentowe EBC o 25 pkt bazowych. Jest to dziesiąta z rzędu podwyżka stóp procentowych. Od 2 sierpnia br. wynoszą one:

- 4,25% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 4,50% – stopa kredytu w banku centralnym,
- 3,75% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Program skupu aktywów

Portfel papierów wartościowych nabytych w ramach programu skupu aktywów jest nadal zmniejszany. Do końca czerwca tempo zmniejszania wynosiło średnio 15 mld euro miesięcznie. Od lipca,

zgodnie z zapowiedzią z majowego [posiedzenia](#), Eurosystem nie inwestuje już spłat kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych.

Nadzwyczajny program zakupów w czasie pandemii

Co najmniej do końca 2024 r. Rada Prezesów zamierza reinwestować kapitał z tytułu zapadających papierów wartościowych nabytych w ramach nadzwyczajnego programu zakupów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP). W przyszłości wygaszanie portfela PEPP będzie się odbywać w sposób kontrolowany, żeby nie zaburzać odpowiedniego nastawienia polityki pieniężnej. Zgodnie z [decyzją](#) Rady Prezesów z 15 czerwca 2022 r. kapitał z tytułu zapadających papierów wartościowych z portfela PEPP będzie nadal reinwestowany elastycznie, tak aby zapewnić należyte funkcjonowanie mechanizmu transmisji polityki pieniężnej.

Operacje refinansujące

W miarę spłacania przez banki kwot pożyczonych w ramach ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących (*targeted longer-term refinancing operations*, TLTRO) Rada Prezesów będzie regularnie oceniać, jak ukierunkowane operacje pożyczkowe wpływają na nastawienie polityki pieniężnej.

Rezerwy obowiązkowe Eurosystemu

Aby zapewnić skuteczną transmisję polityki pieniężnej oraz pełne oddziaływanie decyzji w sprawie stóp procentowych na rynki pieniężne Rada Prezesów [zadecydowała](#), że oprocentowanie rezerw obowiązkowych utrzymywanych w Eurosystemie przez instytucje kredytowe będzie wynosić 0% od początku okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, tj. od 20 września br. Obecnie rezerwy obowiązkowe są oprocentowane według stopy depozytowej EBC.

4.2. Wyniki lipcowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

EBC [opublikował](#) 25 lipca br. wyniki badania akcji kredytowej banków strefy euro z uwzględnieniem zmian zaobserwowanych w polityce kredytowej banków w drugim kwartale 2023 r. oraz zmian oczekiwanych w trzecim kwartale br. W badaniu przeprowadzonym między 19 czerwca a 4 lipca 2023 r. wzięło udział 158 banków.

W drugim kwartale 2023 r. banki jeszcze bardziej zaostrzyły wewnętrzne wytyczne lub kryteria udzielania kredytów, zarówno dla przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych. Silniej zaostrzono warunki udzielania kredytów konsumenckich, a nie – jak w ubiegłym kwartale – kredytów mieszkaniowych. Bardziej restrykcyjna polityka kredytowa banków wynikała przede wszystkim z podwyższonego ryzyka makroekonomicznego, mniejszej tolerancji ryzyka oraz wyższego kosztu finansowania banków. W trzecim kwartale 2023 r. banki przewidują dalsze, choć łagodniejsze, zaostrzenie warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw oraz brak zmian polityki

kredytowej w odniesieniu do kredytów mieszkaniowych. W przypadku kredytów konsumenckich oczekiwane jest niewielkie zaostrożenie warunków kredytowania.

W analizowanym okresie popyt na kredyty dla przedsiębiorstw oraz wykorzystanie linii kredytowych obniżyły się do najniższego poziomu od momentu rozpoczęcia badania akcji kredytowej banków, tj. od 2003 r. Spadek był silniejszy, niż oczekiwano w ubiegłym kwartale, i wynikał przede wszystkim z rosnących stóp procentowych oraz mniejszego zapotrzebowania na inwestycje w środki trwałe. W drugim kwartale br. zmalał także popyt na kredyty dla gospodarstw domowych, zwłaszcza mieszkaniowe. Ograniczyły go głównie: podwyższone stopy procentowe, prognozy osłabienia rynku mieszkaniowego oraz niski poziom zaufania konsumentów. Dodatkowo, w pierwszej połowie 2023 r. banki odnotowały, że wskaźniki dotyczące kredytów zagrożonych negatywnie wpływały na warunki udzielania kredytów przedsiębiorstwom oraz na kredyty konsumenckie. W trzecim kwartale 2023 r. banki spodziewają się dalszego, choć znacznie mniejszego niż w drugim kwartale, spadku popytu na kredyty dla przedsiębiorstw oraz kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych, natomiast zapotrzebowanie na kredyty mieszkaniowe najprawdopodobniej tylko trochę zmaleje.

Zgodnie z wynikami badania w drugim kwartale 2023 r. dostęp do finansowania pogorszył się w większości segmentów rynku, zwłaszcza w segmencie bankowości detalicznej. Może to odzwierciedlać zwiększoną konkurencję na rynku depozytów detalicznych w sytuacji podwyższania stóp procentowych oraz spadku depozytów jednodniowych.

Lipcowy kwestionariusz badania zawierał dodatkowe pytanie, którego celem było zmierzenie wpływu zmian klimatu na akcję kredytową dla przedsiębiorstw. Banki przyznały, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy ryzyko związane ze zmianami klimatu oraz działania podjęte w odpowiedzi na te zmiany stanowiły czynnik łagodzący warunki udzielania kredytów dla „zielonych” przedsiębiorstw i firm przechodzących transformację. Zaostrzone warunki stosowały wobec pozostałych przedsiębiorstw, mniej przyjaznych środowisku. Stwierdzono także wzrost popytu na kredyt wśród „zielonych” przedsiębiorstw i dokonujących transformacji, czego nie zaobserwowano w przypadku firm o wyższej emisyjności.

4.3. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w lipcu br. następujące [opinie](#):

- do projektu zmian ustawy bułgarskiej w sprawie usług płatniczych i systemów płatności (CON/2023/21),

- do projektu zmian ustaw bułgarskich w sprawie wybranych aspektów ocen nabywania znacznych pakietów akcji w instytucjach kredytowych oraz oceny kompetencji i reputacji kandydatów na stanowiska w instytucjach kredytowych (CON/2023/22),
- do projektu zarządzenia maltańskiego w sprawie udziału Malty w funduszu Resilience and Sustainability Trust Międzynarodowego Funduszu Walutowego (CON/2023/23).

5. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

5.1. Wyniki ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych sektora bankowego

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) opublikował 28 lipca 2023 r. wyniki tegorocznych testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE: [raport](#) podsumowujący oraz [indywidualne dane](#) dla poszczególnych banków. Testy są koordynowane przez EBA i przeprowadzane we współpracy z EBC, ESRB, KE oraz krajowymi organami nadzoru.

Badaniu (na najwyższym poziomie konsolidacji) poddano 70 banków i grup bankowych z 16 krajów UE oraz z Europejskiego Obszaru Gospodarczego, posiadających około 75% aktywów sektora bankowego UE. Celem badania była ocena odporności banków w UE na niekorzystne szoki w ciągu trzech lat (2023–2025). Zastosowano w nim spójną metodykę, która zapewnia porównywalność wyników. Podobnie jak w poprzednich edycjach testy zostały przeprowadzone przy założeniu tzw. bilansu statycznego (tj. bez uwzględnienia działań banków w reakcji na sytuację kryzysową), według stanu na koniec 2022 r.

EBA opublikował 28 lipca 2023 r. wyniki tegorocznych testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE. W testach wzięły udział dwa banki z Polski: Pekao SA oraz PKO BP. Wyniki testów wskazują na odporność banków w UE na niekorzystne szoki makroekonomiczne.

W badaniu wykorzystano dwa scenariusze makroekonomiczne: scenariusz bazowy i scenariusz szokowy. Scenariusz bazowy został przygotowany na podstawie prognoz makroekonomicznych krajowych banków centralnych z grudnia 2022 r. Scenariusz szokowy zakładał wystąpienie globalnej recesji i negatywnych zaburzeń w gospodarce, w postaci m.in. spadku PKB, wzrostu bezrobocia, stóp procentowych i inflacji oraz załamania cen nieruchomości. W tym scenariuszu skumulowany spadek PKB w UE wynosił 6% w okresie od 2023 do 2025 r., co stanowi największy zakładany spadek PKB w porównaniu z poprzednimi testami.

Badanie wykazało, że realizacja scenariusza szokowego doprowadziłaby do powstania strat w bankach w wysokości 496 mld euro. W rezultacie ich wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (*common equity Tier 1*, CET1) spadłby o 459 punktów bazowych – przeciętnie do poziomu 10,4% na koniec 2025 r. W ocenie EBA oznacza to, że banki posiadają wystarczające zasoby kapitału, aby kontynuować wspieranie gospodarki UE również w przypadku wystąpienia istotnych szoków. Czynnikiem ograniczającym negatywny wpływ symulowanych szoków na banki to głównie wyższy wynik odsetkowy, w szczególności w bankach, które w swoich portfelach mają duży udział kredytów ze zmienną stopą procentową. W scenariuszu szokowym straty banków są też mniejsze dzięki

niewielkiemu pogorszeniu jakości portfela kredytowego. Źródłem symulowanych strat kredytowych w bankach są głównie ekspozycje na duże, jak i małe i średnie przedsiębiorstwa, zwłaszcza z sektora produkcji przemysłowej, energetycznego oraz prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Symulowany poziom adekwatności kapitałowej banków jest też dodatkowo obniżany przez straty z tytułu ryzyka rynkowego i operacyjnego. W testach wzięły udział dwa banki z Polski: Pekao SA oraz PKO BP; ich wyniki są ponadprzeciętne. W scenariuszu szokowym na koniec 2025 r. ich wskaźnik CET1 wyniósł odpowiednio 13,3% i 15,4%, przy średniej w UE na poziomie 10,4%.

5.2. Raport w sprawie planów finansowania się banków

W dniu 25 lipca br. EBA opublikował coroczny [raport](#) prezentujący analizę planów finansowania przedłożonych przez 159 banków w UE/EOG i prognoz na trzy lata (2023–2025). Celem raportu jest ocena wykonalności planów finansowania, stabilności źródeł finansowania banków oraz wiarygodności prognoz.

EBA stwierdził, że aktywa ogółem banków wzrosły w 2022 r. o 1,3%, głównie w wyniku zwiększenia się kredytów dla sektora prywatnego, przy spadku stanu gotówki, której część była przeznaczona na spłatę przez banki zadłużenia z tytułu ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących z EBC. Banki oczekują, że w 2023 r. zadłużenie to będzie się zmniejszać wraz z upływem nadchodzących terminów spłat TLTRO. W ocenie EBA w większości banków stany gotówki przekraczają wartość zapadających kwot pożyczek pozostałych do spłaty. W nadchodzących latach banki zamierzają zwiększyć emisję instrumentów dłużnych, a przez to podnieść stopień finansowania się ze źródeł rynkowych. Wynika to nie tylko z zastępowania zapadających TLTRO emitowanymi przez banki własnymi instrumentami dłużnymi, lecz także z konieczności spełnienia w kolejnych latach minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (*minimum requirement for own funds and eligible liabilities*, MREL).

W 2022 r. wartość depozytów w dalszym ciągu rosła (o 4,4% r/r) i na koniec tego roku stanowiły 75% wszystkich źródeł finansowania banków. Jednocześnie banki spodziewają się, że w okresie objętym prognozą tempo wzrostu depozytów od sektora prywatnego obniży się do 2,8% rocznie. Dane pokazują również, że marża odsetkowa (różnica między oprocentowaniem depozytów a oprocentowaniem kredytów dla sektora prywatnego) w 2022 r. zwiększyła się i wyniosła 2,26%, gdyż oprocentowanie kredytów rosło szybciej niż oprocentowanie depozytów. Mimo korzystnego wpływu na rentowność wzrost oficjalnych stóp procentowych był jednym z głównych czynników zwiększających koszty rynkowego finansowania banków w ubiegłym roku. W 2023 r. banki spodziewają się, że utrzyma się tendencja do zwiększania marży odsetkowej i kosztów finansowania rynkowego.

6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

6.1. Raport roczny w sprawie działalności w 2022 r.

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) opublikowała 3 lipca br. [raport roczny](#) z działalności za okres od 1 kwietnia 2022 r. do 31 marca 2023 r. Wskazano w nim, że wybuch wojny w Ukrainie znacznie pogorszył perspektywy makroekonomiczne, przyczynił się do wzrostu niepewności na rynkach i inflacji oraz doprowadził do nasilenia się czynników ryzyka systemowego w UE. Na stabilność finansową negatywnie wpływały: spadek realnych dochodów gospodarstw domowych, wzrost kosztów obsługi zadłużenia na skutek podwyżek stóp procentowych, wyższe koszty energii, załamanie na rynkach finansowych oraz wzrost ryzyka cybernetycznego. W związku z tym we wrześniu 2022 r. ESRB po raz pierwszy wydała ogólne ostrzeżenie w sprawie podatności systemu finansowego Unii na zagrożenia (ESRB/2022/7). Wskazała na wzrost prawdopodobieństwa wystąpienia skrajnie negatywnych scenariuszy w systemie finansowym i zaapelowała o zwiększenie odporności systemu finansowego UE na materializację ryzyka. Dodatkowo, na początku 2023 r. zaburzenia w sektorze bankowym w USA i przejęcie Credit Suisse przez UBS zwróciły uwagę na konieczność oceny zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej i ryzykiem płynności w bankach w UE.

Zgodnie z wnioskami z raportu, ESRB kontynuowała regularne monitorowanie czynników ryzyka systemowego, m.in. współpracowała z Europejskimi Urzędami Nadzoru w przeprowadzaniu testów warunków skrajnych dla różnych sektorów systemu finansowego oraz badała kondycję niebankowych instytucji finansowych. Analizy ESRB skupiały się głównie na zagrożeniach na rynku nieruchomości komercyjnych, na rynku kryptowalut, skutkach zmian klimatu oraz ryzyku cybernetycznym. ESRB przygotowała również opinie na temat przeglądu ram polityki makroostrożnościowej w UE oraz na temat innych aktów prawnych w obszarze niebankowych instytucji finansowych. W raporcie przedstawiono też przegląd stosowanych w krajach UE instrumentów makroostrożnościowych w analizowanym okresie. Wynika z niego, że w dużej części krajów zaostrożono narzędzia makroostrożnościowe – m.in. poprzez zwiększenie wymogu bufora antycyklicznego i bufora ryzyka systemowego, jak również wprowadzenie narzędzi ograniczających ryzyko związane z kondycją kredytobiorcy.

Zapowiedzi wydarzeń we wrześniu

Data	Wydarzenie
11–14 września	sesja plenarna Parlamentu Europejskiego
12 września	posiedzenie Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA)
14 września	posiedzenie Rady Prezesów EBC z decyzją w sprawie polityki monetarnej
15–16 września	nieformalne posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych (Ecofin)
28 września	posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ESRB)
27 września	posiedzenie Rady Prezesów EBC bez decyzji w sprawie polityki monetarnej

Spis skrótów

CET1	<i>common equity Tier 1</i> , wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
KE	Komisja Europejska
KPO	krajowy plan odbudowy
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MREL	<i>minimum requirement for own funds and eligible liabilities</i> , minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych
NGEU	Next Generation EU, program odbudowy gospodarczej Unii Europejskiej po pandemii COVID-19
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme</i> , nadzwyczajny program zakupów w czasie pandemii
PKB	produkt krajowy brutto
RRF	Recovery and Resilience Facility, instrument na rzecz odbudowy i zwiększania odporności

TLTRO	<i>targeted longer-term refinancing operations,</i> ukierunkowane dłuższe operacje re- finansujące
UE	Unia Europejska

nbp.pl

